

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep 0033 Oslo

Bergen, 2.2.2018

2.0 Klage på vedtak Bjørndalen kraftverk NVE saksnummer 201207507

Dette innspillet er en videre utdyping av vår klage på vedtak i saksnummer 201207507 av 15.12.2017. Vannforekomst Bjørndalen (Vannforekomst ID 062-277-R) er kategorisert som en sterkt modifisert vannforekomst grunnet et bekkeinntak uten minstevannføring, og det er også benyttet unntaksbestemmelser jmf. Vannforskriften §10 Mindre strenge miljømål. Forumet kan ikke se at NVE ivaretar forutsetningen for bruk av mindre strenge miljømål. Slik vi forstår forutsetningen §10 c) skal «det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i den berørte vannforekomsten» – vi oppfatter dette som en avklaring i forhold til samlet belastning når det gjelder vannforekomster. Vi ser på dette som en operasjonalisering av samlet belastning på en vannforekomst for å sikre et minimum av måloppnåelse i forhold til vannforskriftens formål som er å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomster.

Miljømålene følges opp i seksårsykluser og vi er nå inne i vår første planperiode 2015-2021.

Begrunnelse og informasjonen rundt tilstand, miljømål og tiltak for vannforekomsten i VannNett er begrenset og til dels motstridende i forhold til regional vassforvaltningsplan for Hordaland. Det er kjent at kunnskapsgrunnlaget og altså spesifikke vurderinger av enkeltforekomster var begrenset i planarbeidet:

«Samtlige vannregionmyndigheter framhever i de regionale plandokumentene at det har vært for dårlig kunnskapsgrunnlag til å kunne fastsette tilstanden til mange vannforekomster. Undersøkelsen viser at tilstanden til 86 prosent av vannforekomstene er vurdert uten overvåkingsdata, men er basert på miljøfaglige ekspertvurderinger eller mindre pålitelige data.»¹

I regional plan for Hordaland ligger Bjørndalen 062-277-R inne med miljømål GØP 2021, konkretisert som fungerende akvatisk økosystem. Vann-nett på gammel plattform viser til at Bjørndalen har unntak for miljømålet hjemlet i §10² og ny plattform har feil som gjør at visningen av miljømål ikke fungerer for denne forekomsten, men det er bekreftet av Fylkesmannen at Bjørndalen har mindre strenge miljømål. Informasjonen som er tilgjengelig om kvalitetselementene i Bjørndalen er meget begrenset og konsesjonssøknaden bidrar i liten grad til å opplyse om disse.

¹ Riksrevisjonens rapport s. 9 - <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter/Documents/2016-2017/Vann.pdf>

² <https://vann-nett.no/oldportal/Water?WaterbodyID=062-277-R>

Forringelse av kvalitetselementer

Det er derfor vanskelig å gjøre en vurdering av forringelse av kvalitetselementer, som slik vi ser det ikke er tilstrekkelig undersøkt i forbindelse med planarbeidet og fastsetting av miljømål eller i forbindelse med konsesjonssøknaden. Et elvekraftverk forringer hydromorfologiske støtteelementer når 70% av vannet fraføres på rundt 20% av resterende elvestrekning. Det påvirker også vannføringens variasjon, elvas kontinuitet og en utbygging vil virke inn på morfologiske forhold ved å anlegge rørgaten i og nær veien som har en fyllingsfot som går helt ned i elva.

Summen blir da at man uten faktisk kunnskap om relevante biologiske (med unntak av fisk) eller fysisk-kjemiske kvalitetselementer til en vannforekomst, og eventuelle forringelser et slikt tiltak vil ha, konkluderer med at det er nødvendig med vurdering etter §12. For på bakgrunn av det samme manglende kunnskapsgrunnlaget konkluderer med at annen nytte er større enn tapet av miljøkvalitet.

Forumet peker på at

- 1) Vi tolker at bruk av §10 i vannforskriften gir et tverrsektorielt rammeverk for vannforvaltningens vurdering av samlet belastning av vannforekomster i godkjente vannregionsplaner – vannforekomster hvor det fastsettes mindre strenge miljømål kan ikke videre forringes i perioden.
- 2) NVE har vurdert tiltaket etter §12 ifølge bakgrunn for vedtak og dermed godkjent premisset om at vannforekomsten blir ytterligere forringet. Men §12 vurderingen er standardisert og synliggjør ikke hvilke vurderinger som er gjort i forhold til vilkårene gitt i §12.
- 3) Det gjøres heller ikke noen vurderinger av revisjonskravet som er rettet mot Teigdalsvassdraget. Bekkeinntaket til Volavatnet inngår slik vi forstår det i en slik revisjonssak. Med andre ord vil man ha mulighet for, i en samlet vurdering av kost-nytte, å innføre minstevannføring i Bjørndalen og dermed lempet på forutsetningene for kategorisering av forekomsten som SMVF. Den klare forutsetningen for en revisjon av Teigdalsvassdraget er at man trenger mer vann i vassdraget og dermed vil ikke et slikt tiltak fremstå som umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevenne å innfri.
- 4) Nærhet i tid og sammenfallende forvaltningsmyndighet (NVE) mellom en eventuell revisjonssak og småkraftpakken gjør at eventuelt tiltak i en revisjonssammenheng som vil forbedre forholdene i Bjørndalen vil måtte gjennomføres i samme prosess for å tilfredsstille vilkår a) i §12 «alle praktiske gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand».
- 5) Samlet belastning er relevant å vurdere i henhold til naturmangfoldloven §10 og vi kan ikke se at NVE har vurdert påvirkningen av eksisterende bekkeinntak + omsøkt inngrep på det akvatiske økosystemet i Bjørndalen, her ønsker vi også å vise til CIS veilederen beskrivelser av akkumulerte virkninger³.

³ <http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/aktuelt/nyheter/2018/jan-mars/cis-guidance-no-36-article-4.7-final.pdf>

Vi anerkjenner at vannforvaltning er vanskelig og at vannforskriften ikke nødvendigvis har gjort dette lettere. Som representant for allmenne interesser synes vi det er viktig at NVE som sektormyndighet begrunner og synliggjør i sine vedtak sine vurderinger iht. vannforskriftens bestemmelser. Fordi formålet med vannforskriften først og fremst handler om beskyttelse og forbedring av vannkvalitet gjennom en harmonisering av og ikke effektivisering av vannforvaltningen.

Under arbeidet med klagen ser vi at det CIS veilederen er åpning for at man kan godta unntak etter §12 i vannforekomster som allerede er «subject to exemptions under 4(4) or 4(5)»⁴

I følge veilederen foreligger det noen forutsetninger for en slik vurdering dette gjelder 4(8) og 4(9).

8. When applying paragraphs 3, 4, 5, 6 and 7, a Member State shall ensure that the application does not permanently exclude or compromise the achievement of the objectives of this Directive in other bodies of water within the same river basin district and is consistent with the implementation of other Community environmental legislation.

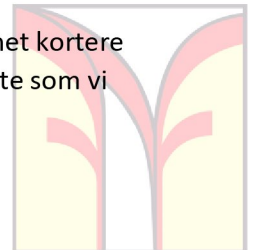
9. Steps must be taken to ensure that the application of the new provisions, including the application of paragraphs 3, 4, 5, 6 and 7, guarantees at least the same level of protection as the existing Community legislation

Vi peker dermed på de 5 punktene som settes frem i dette tillegget – hvor vi under det første ber om at det gis en vurdering av hvordan forutsetningen under 4(8) og 4(9) er overholdt.

Vi imøteser gjerne eventuelle avklaringer fra Direktoratet eller Departementet da vi grunnet kortere frist enn omsøkt ikke har hatt anledning til å kvalitetssikre argumentasjonen på en slik måte som vi hadde ønsket.

Vh

Ørjan Sælensminde
Forum for natur og friluftsliv Hordaland

FNF Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftslivinteressene i fylket. Per i dag er det 10 organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Bergen lokallag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT) og Voss Kajakkklubb. Sammen representerer organisasjonene rundt 39.000 medlemmer i fylket.

⁴ 5.5.3 Relationship of article 7 to article 4(4) and 4(5)

<http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/aktuelt/nyheter/2018/jan-mars/cis-guidance-no-36-article-4.7-final.pdf>